

of industry development at the macro level and in the economic substantiation of development strategies of domestic enterprises.

Key words: information and telecommunications industry (ITI), Information Development Index (IDI), level of economic development, efficiency of ITI.

Гусева О.Ю. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПОДХОД К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ВЛИЯНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННОЙ ОТРАСЛИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТРАН

Цель - обоснование концептуальных положений по определению влияния информационно-телекоммуникационной отрасли на уровень экономического развития стран в условиях динамичной бизнес-среды.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие методы научного познания: критического анализа и обобщения научного опыта (при обосновании направлений экономического роста Украины за счет повышения эффективности ИТО; при формировании системы показателей для оценки влияния ИТО на экономическое развитие страны); анализа и синтеза (при исследовании динамики ключевых индексов развития ИТО в сопоставлении с темпами экономического роста стран); классификационно-аналитический (при теоретических обобщениях, формулировке выводов и практических рекомендаций); статистического анализа (при определении тенденций, условий и особенностей функционирования ИТК в странах мира).

Результаты. Предложен методический подход к определению системы показателей, которые наиболее точно отражают влияние информационно-телекоммуникационной отрасли (по IDI-, Web- и EGDE-индексами) на уровень экономического развития стран мира (в разрезе показателей ВНД на душу населения, ВВП и уровня жизни населения). Установлена зависимость между динамикой эффективного экономического развития стран и предшествующим этому стремительным развитием информационно-телекоммуникационной отрасли. Проанализирован уровень экономического развития Украины во взаимосвязи с темпами развития информационно-телекоммуникационной отрасли. Выявлено стабильно средний уровень развития ИТО Украины в сравнении с другими странами и отрицательный дисбаланс в системе показателей экономического развития. Сформулированы направления проактивного развития информационно-телекоммуникационной отрасли Украины с ориентацией на экспорт ИТ-услуг.

Научная новизна. Расширены концептуальные положения по управлению информационно-телекоммуникационной отраслью Украины. Предложен методический подход к определению влияния информационно-телекоммуникационной отрасли на уровень экономического развития стран.

Практическая значимость. Сформулированы направления развития информационно-телекоммуникационной отрасли Украины на основе расширения международного аутсорсинга информационных технологий. Указанные направления могут быть использованы при стратегическом планировании деятельности отрасли на макроуровне и при экономическом обосновании стратегий развития отечественных предприятий (микроуровень).

Ключевые слова: информационно-телекоммуникационная отрасль (ИТО), индексы развития ИТО, уровень экономического развития стран, эффективность ИТО.

УДК 332.135 (477)

*Шинкар В.А.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Машкара-Чокнадій В.В.,
викладач кафедри міжнародних економічних відносин,
Яцко Г.В.,
викладач кафедри міжнародних економічних відносин,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ЯК ФАКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Постановка проблеми. Реальність європейської інтеграції України вимагає поглибленого аналізу й порівняння законодавчо-правових, економічних, соціальних та інших вимірів нашої країни з параметрами високорозвинених країн Західної Європи, а також провести їх оцінку у відповідності до зовнішньоекономічної стратегії України. Нові виклики та можливості для вітчизняної економіки, які виникають зі вступу в силу Поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі, потребують повного та комплексного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічні перетворення в українському суспільстві як фактор європейської інтеграції досліджували такі науковці, як О. Тамкова, О. Продан, Т. Богдан, Т. Силіна, Ю. Самоєва, І. Каневський, Т. Тишук та інші, які зокрема дослідили загальні тенденції

реалізації євроінтеграційних перспектив України, ефективність впровадження реформ, проблеми імплементації економічної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, тіньові схеми, притаманні економіці Євросоюзу.

Однак питання залишається малодослідженим з огляду на нові реалії сьогодення, а саме наслідки вступу в силу Поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС в умовах макроекономічної нестабільності та ведення військових дій на Сході країни.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо імплементації Угоди про асоціацію та Поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та Євросоюзом. Реалізація поставленого завдання створить правові, економічні й організаційні засади для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів і частково робочої сили.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогоднішні умови не є сприятливими для реалізації євроінтеграційних прагнень України. Просуванню нашої країни в напрямі ЄС заважають як зовнішні, так і внутрішні чинники. Зовнішні пов'язані із тим, що сучасний стан Європейського Союзу можна охарактеризувати як серйозну кризу кількісного та якісного зростання спільноти. Економічна криза в Європі перестала бути проблемою окремих «периферійних» країн еврозони. Із суто економічної вона дедалі більше перетворюється на політичну і стає новим випробуванням для Євросоюзу. Внутрішні чинники виражаються у браку кадрового і фінансового забезпечення та відсутності реально координуючого органу в сфері європейської інтеграції. Загальновизнаною є думка, що українська влада не готова жити та управляти країною за європейськими нормами і стандартами. Це виражається у тому, що в країні не створена ефективна ринкова економіка, не ведеться ефективна боротьба з корупцією, не забезпечена незалежність та прозорість судової влади, не забезпечений розвиток громадянського суспільства тощо.

Економічний зміст інтеграції полягає у включенні нових елементів до старої усталеної системи та в її кооперації з цими елементами для поліпшення її життєдіяльності. З огляду на це, необхідні переконливі докази, які б продемонстрували роль нових кандидатів (у тому числі України) у відповідному процесі, а також міру їх наближеності та адаптованості до основних вимірів сталого розвитку країн ЄС. Єврокомісар з питань розширення і добросусідства Європейського Союзу Йоганесс Ган вважає, що «найближчі 10 років не буде прийомів до ЄС» [1]. На думку єврокомісара, країни-кандидати мають бути економічно сильними, щоб європейські громадяни були готові до їх приєднання. «Ми повинні діяти цілеспрямовано, щоб усі розуміли, що новий член – дуже цінний, а не об'єкт додаткових витрат», – зазначив Йоганесс Ган [1].

Для України імплементація Угоди про асоціацію з Євросоюзом в умовах глобального економічного спаду та ведення воєнних дій є надзвичайно складним завданням, що породжує багато проблем для економічної політики:

1. Необхідність підвищення конкурентоспроможності української економіки та запровадження ПВЗВТ з ЄС потребує залучення значного обсягу прямих вітчизняних та іноземних інвестицій, що в умовах макроекономічної нестабільності та військового протистояння є складним завданням. Достатньо відмітити, що у січні-липні 2015 року порівняно з відповідним періодом 2014 року індекс промислової продукції України становив 80,5 %, тобто база внутрішнього інвестування зменшується [2]. Крім того, велика складність для інвестування в економіку України існує через недосконале законодавство, корумпованість чиновників, значні коливання валютного курсу тощо. Можемо погодитись з представником Української бізнес-палати Олегом Березюком, який зазначив: «Коли хочемо залучити інвестиції, передовсім маємо плекати національного інвестора. Іноземний інвестор прийде у країну тоді, коли побачить, що національний тут вкладає гроші. А коли люди не довіряють власній країні, то чому це мають робити іноземці» [3].

2. У коротко- і середньостроковому періодах імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС породжуватиме певні економічні втрати. Йдеться про вихід з ринку економічних суб'єктів унаслідок посилення конкуренції з виробниками-постачальниками з Євросоюзу, підвищення рівня безробіття та необхідність перенавчання і працевлаштування робочої сили, що вивільнятиметься у процесі реструктуризації економіки.

3. Євросоюз не має цільової програми підтримки імплементації Угоди про асоціацію. Європейський інструмент сусідства має невеликий бюджет і поширюється на всіх сусідів ЄС. Імплементація Угоди про асоціацію і ПВЗВТ - це національний пріоритет, заходи якого мають фінансуватися державою та економічними суб'єктами України.

Бюджет європейського інструменту сусідства на 2014-2020 рр. становить 15,5 млрд. євро, з яких близько 5 млрд. євро надійде до шести країн східного партнерства. На підтримку України закладено 1,6 млрд. євро сукупної допомоги на розвиток у формі грантів. Передбачено також надання позики обсягом 3,4 млрд. євро макроекономічної допомоги. Останній транш загальним обсягом 1,6 млрд. євро було надано в березні 2015 року. 3 травня 2015 року діє програма макрофінансової допомоги обсягом фінансування 1,8 млрд. євро [4]. Кошти на надання допомоги Україні Єврокомісія запозичує на ринку капіталів і перекредитує їх українському уряду. У разі неплатоспроможності України

відповідні витрати покриватимуть з Гарантійного фонду ЄС. Форма надання макроекономічної допомоги – поворотна чи безповоротна – залежить від показників економічного розвитку України та її спроможності виплачувати борги. Програми макроекономічної допомоги для України мають кредитну форму, оскільки експерти Єврокомісії зробили висновки про позитивні економічні перспективи нашої країни і скористалися результатами аналізу боргової стійкості, який провели експерти МВФ під час започаткування програми розширеного фінансування (EFF) у березні 2015 року.

4. Адаптація регулятивної системи і правового поля України до стандартів ЄС є дуже витратною для нашої країни, проте немає достатніх стимулів для впровадження за відсутності в Україні чітких перспектив членства в Євросоюзі. 15 січня 2015 року Верховна Рада прийняла Закон «Про технічні регламенти і оцінку відповідності», згідно з яким Україна зобов'язувалась протягом 2015 року розробити і затвердити більше 3 тисяч технічних регламентів, які відповідають європейським. На момент прийняття Закону таких регламентів було затверджено всього 800. У травні 2015 року Мінекономрозвитку у звіті про заходи по імplementації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС повідомило, що наша країна уже привела у відповідність із міжнародним і європейським законодавством 30% національних стандартів. Разом з тим, глобальність завдання по гармонізації нормативної бази стає зрозумілою з того факту, що за оцінками Мінекономрозвитку, змін потребують 29,6 тис. документів технічного регулювання. За деякими оцінками, впровадження міжнародної системи регулювання може сприяти зростанню ВВП України не менше ніж на 2% щорічно [4].

Деякі українські виробники успішно здійснюють заходи по сертифікації своєї продукції, згідно з вимогами Євросоюзу. Наприклад, в серпні 2015 року експерти Продовольчої ветеринарної служби Європейської комісії провели аудит оцінки системи організаційного контролю та сертифікації насіння зернових в Україні та її відповідності вимогам ЄС. Результати перевірки – позитивні. Насіння, вироблене та сертифіковане в Україні, визнано еквівалентним виробленому й сертифікованому в ЄС. Це сприятиме відкриттю ринку ЄС та інших країн для ще однієї експортної позиції – насіння, що стане значним поштовхом у розвитку вітчизняного агросектору [5].

5. Для українських експортерів протягом 2015 року, по суті, діяла одностороння ЗВТ. Вони практично безмитно продавали свої товари на європейському ринку. Європейські ж компанії завозили в Україну товари, оплачували ввізне мито, що зберігало для вітчизняних виробників більш вигідні умови конкуренції на ринку. Імplementація Угоди про асоціацію і ПВЗВТ, починаючи з 2016 року, з одного боку, стане рушієм економічних реформ в Україні, з другого, для національного виробника скасування імпорتنих мит у короткостроковому періоді буде економічно не вигідним. Після дії багатьох негативних проблем – руйнування виробничих зв'язків та інфраструктури на Сході країни, блокування російського ринку збуту, втрати доступу до кредитних джерел і розкручування інфляції – посилення зовнішньої конкуренції збільшить кількість проблем на підприємствах вітчизняного виробництва. Однак, відтермінування запровадження ПВЗВТ у цілому негативно вплинуло на темпи проведення в Україні економічних реформ. Адже Угода про асоціацію та її невід'ємна частина ЗВТ – це і є найбільш амбіційна в історії нашої країни програма реформ. І відстрочку її реалізації більшість експертів називають головним мінусом цього рішення.

6. Відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС Україна зобов'язалася змінити національну систему технічного регулювання і забезпечити відповідність технічних стандартів стандартам Євросоюзу. Проте збереження ЗВТ із СНД вимагає наявності ГОСТів для експортерів до країн СНД. Росія вважає, що буде мати місце «таємний» реекспорт на її ринок європейських товарів, які можуть наводнити Україну в результаті ЗВТ з ЄС, і масштабне витіснення українських товарів на російський ринок. Будь-які дії Росії не зупинять адаптації українського законодавства до європейського, прийняття норм і стандартів ЄС триватимуть. Спеціально створена для допомоги нашій країні у реалізації Угоди Група ЄС з підтримки України під керівництвом Пітера Балаша вже активно розпочала роботу. Наприклад, Митний кодекс України уже на 90% відповідає європейським вимогам [6].

Для інтеграції України в ЄС необхідне проведення адекватної дерегуляції економіки нашої країни. У вирішенні цього питання є певні досягнення. Наприклад, на середину 2015 року відбулося скорочення дозвільних документів з 56 до 30, скасування обов'язкової сертифікації для 12 товарних груп і запровадження онлайн-сервісів для підприємців тощо. Однак, вплив цих законів на розвиток українського бізнес-середовища поки що незначний. Щоквартально Європейська бізнес-асоціація проводить опитування серед керівників своїх членських компаній – а це ключові компанії всіх секторів ринку – про стан інвестиційного клімату: чи змінюється він, які тенденції переважають, які проблеми є ключовими для інвесторів? У другому кварталі 2015 року інвестори оцінили рівень привабливості України на 2,55 бали з п'яти. Три бали – це нейтральний рівень, а все, що нижче, має від'ємне значення. Україна не може вийти з негативної зони інвесторів з 2010 року. Додатних оцінок – чотири й п'ять – інвестори не поставили жодного разу за всю історію вимірювання індексу з 2008 року [7].

НБУ у травні 2015 року провів опитування серед керівників українських підприємств по питанню сприйняття факторів, які обмежують можливість збільшення виробництва (табл. 1) [8].

Результати опитування свідчать, що дерегуляція – правильний, але далеко не єдиний обхідний захід. Сама по собі вона не вирішує тих основних проблем, на які наражається бізнес. Україна

надзвичайно вигідна для інвестора країна, насамперед через розташування, тому що знаходиться біля кордонів Євросоюзу. Але наші великі інвестиційні можливості фактично нівелюються непередбачуваністю державних рішень. Наприклад, нинішня фіскальна політика українського уряду знижує конкурентоспроможність компаній, які чесно сплачують податки (а більшість фірм з іноземних капіталом саме такі), і подальше погіршення цього питання лише відлякуватиме потенційних інвесторів.

Таблиця 1

Фактори, які обмежують можливість збільшення виробництва, % відповідей

№ п/п	Фактор	Показник, %
1	Надто високі ціни на енергоносії	49,0
2	Надмірний податковий тиск	30,9
3	Нестача оборотних коштів	31,1
4	Недостатній попит	35,6
5	Надмірний регуляторний тиск	16,7
6	Корупція	18
7	Значні коливання курсу гривні відносно інших валют	55,6

Джерело : [8]

Для українських виробників Угода про асоціацію між Україною та ЄС зробить торгівлю на європейському ринку простішою та дешевшою. Очевидно, що ці переваги мають сенс лише для підприємств, які працюють легально. Очікувати на значні іноземні інвестиції варто лише у випадку, коли зарубіжні компанії можуть вести бізнес, не вдаючись до використання тіньових схем. В умовах виживання підприємств за рахунок виведення частини бізнес-процесів у тінь, переваги Угоди можуть ще довго залишатись нереалізованим в Україні.

Для того, щоб нові можливості Угоди про асоціацію стали фактором розвитку економіки, українські підприємства мають працювати відкрито та не ризикувати використанням тіньових схем. Завдання уряду – забезпечити бізнесу таку можливість. За попередніми розрахунками Мінекономрозвитку у першому кварталі 2015 року рівень тіньової економіки порівняно з відповідним періодом 2014 року збільшився на 5 в.п. – до 47% від обсягу офіційного ВВП [7].

Відсутність реформ в умовах воєнного конфлікту на сході України сприяє розвитку нових тіньових схем. Концентрація ресурсів у оборонно-промисловому секторі та зловживання менеджменту на цих підприємствах створили умови для збільшення обсягів розкрадання бюджетних коштів через державне оборонне замовлення. Ситуація ускладнюється тим, що інформація про діяльність державних підприємств недоступна для аналізу. Це створює тіньовій економіці в оборонно-промисловому комплексі сприятливе підґрунтя. Тіньова економіка набула широкого поширення і в зовнішній торгівлі. Традиційні елементи, пов'язані з контрабандою та маніпуляцією митною вартістю, зокрема з складними митними процедурами, можливостями мінімізації оподаткування та корупція, доповнилися новими:

1) Окуповані території, де бізнесова діяльність не регулюється та не оподатковується за українським законодавством, фактично є «чорною дірою» для вітчизняної економіки. Корупція на пропускних пунктах між окупованими районами та підконтрольною владі територією створили умови для формування нових тіньових схем.

2) Адміністративні обмеження на обмін іноземної валюти та запровадження оподаткування цих операцій сформували тіньові ринки обміну валюти. Банки створили паралельну систему обміну валюти за курсом, наближеним до ринкового.

3) Непослідовна кадрова політика в ДФС підтримала хабарництво на митниці та в податковій службі.

За даними експертів реального сектору економіки, постачання на експорт продукції з окупованих територій набуло масового характеру. При цьому офіційно Україна часто зазначається як країна походження таких товарів. Географія такої контрабанди є дуже широкою, включаючи Європейський Союз.

Для отримання орієнтовних оцінок тіньових обсягів експортно-імпорتنих операцій між Україною та ЄС можна використати метод дзеркальної статистики, який дозволяє порівняти дані з різних джерел інформації щодо певного потоку товарів між країнами. У даному випадку використовується статистика Євросоюзу та Державної служби статистики України. На основі отриманої інформації з двох джерел та експертних розрахунків, дані експорту та імпорту можна співставити. Теоретично, для такого товарного потоку дані, отримані з різних джерел інформації, повинні бути однаковими. Але на практиці між ними є розбіжність, яка найчастіше пояснюється контрабандою або штучним заниженням чи завищенням цін.

Розбіжності між цифрами Держкомстату та Евростату щодо товарних потоків з України до ЄС є

майже за всіма товарними групами. Експорт з України фруктів та овочів, мінералів, хімічної продукції, пластмас та резини, шкіри та лісу є меншим за офіційними показниками імпорту цих товарів до ЄС. Розбіжність складає від 10 до 200 % [9]. За всіма наведеними групами товарів у 2015 році спостерігається тенденція до збільшення нелегального експорту. Причиною цього можуть бути контрабанда та штучне заниження цін експорту. Українські експортери, як правило, занижують експортні ціни для того, щоб залишити частину своїх коштів за кордоном та зменшити доходи і, відповідно, мінімізувати податок на прибуток. Вимоги щодо обов'язкового продажу валюти мотивують підприємців до розміщення коштів за кордоном для того, щоб не втратити їх. Таким чином, експортери використовують подібні схеми для збереження своїх коштів та мінімізації оподаткування.

Як показує дзеркальна статистика з ЄС, заниження вартості імпорту має також великі масштаби при імпорті споживчої та інвестиційної продукції. Заниження вартості одягу та взуття становить від 50 до 80 відсотків від ціни, придбаної у європейських компаній продукції. На значні суми занижується вартість імпорту інвестиційної продукції, зокрема машин та обладнання – на 40%, транспортних засобів – на 25-30% [9]. Заниження вартості інвестиційної продукції зумовлено тим, що підприємства намагаються мінімізувати податок на прибуток. Фактично, ця цифра є індикатором ефективності існуючої системи оподаткування, зокрема податку на прибуток підприємств.

Наведені явища не є унікальними для України, вони спостерігаються і в країнах ЄС, проте їх масштаб є значно меншим. Українські виробники повинні нести додаткові транзакційні витрати на обслуговування тіньових оборудок, що знижує їхню конкурентоспроможність порівняно з європейськими фірмами. Існуючий стан справ потрібно реально змінювати. Умови ведення бізнесу мають максимально сприяти його виходу з «тіні» та здійсненню зовнішньоторгівельних операцій у легальний спосіб, оскільки від суто формального їх переведення на європейські правила традиційними чиновницькими методами українського зразка буде мало користі як держбюджету, так і економіці в цілому.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, необхідність європейської інтеграції поділяє більшість населення України. Сьогодні надзвичайно важливою є реалізація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Це актуально у кількох аспектах. По-перше, рівень нової угоди впливає на стан реформування України. Отже, виконання Угоди про асоціацію Україна – ЄС є сьогодні важливим інструментом, за допомогою якого можна спостерігати реформи або їх відсутність у динаміці. По-друге, ефективність виконання взятих на себе зобов'язань є важливим аргументом для європейської сторони стосовно реальної заінтересованості України в інтеграції до ЄС, готовності впроваджувати радикальні реформи, а не оперувати лише проєвропейською риторикою. По-третє, виходячи із результатів виконання нової угоди, ЄС має можливість надавати або стримувати подальші стимули для України. Цей аспект набуває надзвичайного значення у світлі оптимізації відносин України з Європейським Союзом.

В Україні все частіше висловлюється думка, що інтеграція до ЄС може бути об'єднаною, загальнонаціональною ідеєю. В принципі це можливо за таких умов: 1) влада повинна здійснювати відкрити, прозору, зрозумілу для громадян європейську інтеграційну політику, жити та управляти країною за європейськими нормами і стандартами; 2) громадяни мають бути добре поінформовані про переваги та ризики приєднання країни до ЄС, а також мають відчувати конкретні позитивні результати реалізації європейського інтеграційного курсу.

В умовах світової фінансової кризи і надалі проводити економічну політику, засновану на популізмі, практично неможливо. В українській владі з'являється шанс проведення глибоких системних реформ у європейському напрямі.

Бібліографічний список

1. Тамкова О. Мрій про мене, мрій / Олександра Тамкова // Експрес. – 2015. – № 34. – С. 4.
2. Економіка України за січень-липень 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 159. – С. 6.
3. Продан О. Реформи: з чого, крім реформ, почати / Оксана Продан // Дзеркало тижня. – 2014. – № 36-37. – С. 8.
4. Богдан Т. Євроінтеграційний курс України: проблеми, протиріччя, перспективи / Тетяна Богдан // Дзеркало тижня. – 2015. – № 19. – С. 8.
5. Цитата дня. Ринок ЄС відкрито нашому насінню // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 166. – С. 1.
6. Силіна Т. Угода про асоціацію: ходіння по муках / Тетяна Силіна // Дзеркало тижня. – 2014. – № 33. – С. 3.
7. Самаєва Ю. Черговий глухий кут на шляху до процвітання / Юлія Самаєва // Дзеркало тижня. – 2015. – № 28. – С. 6.
8. Каневский И. О смене приоритетов / Игорь Каневский // Бизнес. – 2015. – № 36. – С. 3.
9. Тищук Т. Рух до Європи «в тіні» / Тетяна Тищук // Дзеркало тижня. – 2015. – № 41. – С. 7.

References

1. Tamkova, O. (2015), "Dream about me, dream", *Ekspres*, no. 34, pp. 4.

2. *Ekonomika Ukrainy za sichen-lypen 2015 roku* [The economy of Ukraine in January-July 2015] (2015), *Uriadovyi Kurier*, no. 159, pp. 6.
3. Prodan, O. (2014), "Reforms: what to start from except reforms", *Dzerkalo tyzhnia*, no. 36-37, pp. 8.
4. Bohdan, T. (2015), "European integration course of Ukraine: problems, contradictions, prospects", *Dzerkalo tyzhnia*, no. 19, pp. 8.
5. *Tsyтата dnia. Rynok YeS vidkryto nashomu nasinniu* [Quote of the day. The EU market is open to our seeds] (2015), *Uriadovyi Kurier*, no. 166, pp. 1.
6. Sylina, T. (2014), "Association Agreement: The Road to Calvary", *Dzerkalo tyzhnia*, no. 33, pp. 3.
7. Samaieva, Yu. (2015), "Next impasse on the road to prosperity", *Dzerkalo tyzhnia*, no. 28, pp. 6.
8. Kanevskiy, I. (2015), "About changing priorities", *Biznes*, no. 36, pp. 3.
9. Tyshchuk, T. (2015), "Moving to Europe "in the shadow"", *Dzerkalo tyzhnia*, no. 41, pp. 7.

Шинкар В.А., Машкара-Чокнадій В.В., Яцко Г.В. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ЯК ФАКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Мета – розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо імплементації Угоди про асоціацію та Поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та Євросоюзом.

Методика дослідження. Методологічною і теоретичною основою статті є праці вітчизняних, іноземних вчених, а також результати власних досліджень. У статті використано діалектичний метод пізнання (для викладу основного матеріалу дослідження), індукції та дедукції, системний підхід (для аналізу основних наслідків запровадження ПВЗВТ та в загальному Угоді по асоціацію України з ЄС), метод дзеркальної статистики (для аналізу експортно-імпортних операцій між Україною та ЄС).

Результати. Обґрунтовано необхідність євроінтеграції для ефективного економічного розвитку України. Встановлено, що виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є важливим інструментом, за допомогою якого можна проаналізувати стан готовності впроваджувати радикальні перетворення в економіці країни. Виявлені основні чинники, які заважають реалізації євроінтеграційних прагнень українського суспільства: відсутність мотивації у влади здійснювати відкриту, зрозумілу для громадян євроінтеграційну політику та непроінформованість громадян про переваги та ризики приєднання країни до ЄС. В контексті Угоди з'явилися реальні перспективи економічних перетворень в українському суспільстві.

Наукова новизна. Обґрунтовано доцільність впровадження Поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі України з ЄС та необхідність в рамках реалізації Угоди проведення грамотної інформаційної політики в українському суспільстві щодо переваг та ризиків приєднання країни до ЄС.

Практична значущість. Отримані результати дослідження сприяють ефективній політиці реалізації економічної частини Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та можуть бути застосовані з метою подолання негативних наслідків вступу в дію Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі України з Євросоюзом.

Ключові слова: Європейський Союз, Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі, Угода про асоціацію, імплементація, євроінтеграція, зовнішньоекономічні відносини.

Shynkar V.A., Mashkara-Choknadii V.V., Yatsko G.V. ECONOMIC TRANSFORMATIONS IN UKRAINIAN SOCIETY AS A FACTOR OF EUROPEAN INTEGRATION

Purpose – to develop theoretical and methodological theses and practical recommendations of implementation of the Association Agreement and Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) between Ukraine and EU.

Methodology of research. Methodological and theoretical bases of the article are scientific researches of domestic and foreign scientists and the results of author. The article used the dialectical method of cognition (to present the main research), induction and deduction, systematic approach (to analyze the main consequences of implementation of the DCFTA and the General Agreement on association of Ukraine with the EU), the method of mirror statistics (analysis of export-import operations between Ukraine EU).

Findings. The article is devoted to the necessity of European integration for effective economic development of Ukraine. Effectuation of the Association Agreement between Ukraine and the EU is an important instrument that enables to analyze the state of readiness for implementation of radical transformations in the economy. The main factors that hinder the implementation of European aspirations of Ukrainian society are the lack of motivation of the government to carry out the open, understandable for citizens European integration policy and ignorance of Ukrainian citizens about the benefits and risks of the country's accession to the EU. In the context of the Agreement there were real prospects for economic transformations in Ukrainian society.

Originality. The article deals with the expediency of implementation of the Deep and Comprehensive Free Trade Area between the EU and Ukraine and carrying out the literate information policy in the Ukrainian society what concerns the benefits and risks of the country's accession to the EU.

Practical value. The results of the research contribute to the effective implementation of the economic part of the Association Agreement between Ukraine and the EU and can be applied to overcome the negative consequences of the coming into force of the Deep and Comprehensive Free Trade of Ukraine with the EU.

Key words: The European Union, Deep and Comprehensive Free Trade Area, Association Agreement, implementation, integration, foreign economic relations.

Шинкар В.А., Машкара-Чокнадій В.В., Яцко Г.В. ЕКОНОМІЧЕСКИЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНСКОМ ОБЩЕСТВЕ КАК ФАКТОР ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ

Цель – разработка теоретических, методологических положений и практических рекомендаций по имплементации Соглашения об ассоциации и Углубленной и всеобъемлющей зоне свободной торговли (УВЗСТ) между Украиной и Евросоюзом.

Методика дослідження. Методологічної і теоретичної основою статті є праці вітчизняних, іноземних учених, а також результати власних досліджень. У статті використано діалектичний метод пізнання (для викладу основного матеріалу дослідження), індукції і дедукції, системний підхід (для аналізу основних наслідків впровадження УВЗСТ і в загальному Союзі об'єднання України з ЄС), метод дзеркальної статистики (для аналізу експортно-імпорتنних операцій між Україною і ЄС).

Результати. Обґрунтовано необхідність євроінтеграції для ефективного економічного розвитку України. Встановлено, що виконання Союзного угоди між Україною і ЄС є важливим інструментом, з допомогою якого можна проаналізувати стан готовності суспільства проводити радикальні перетворення в економіці країни. Виявлені основні фактори, які перешкоджають реалізації євроінтеграційних прагнень українського суспільства: відсутність мотивації у владі здійснювати відкриту, зрозумілу для громадян євроінтеграційну політику і неосвідомленість громадян про переваги і ризики приєднання країни до ЄС. У контексті Союзного угоди з'явилися реальні перспективи економічних перетворень в українському суспільстві.

Наукова новизна. Обґрунтовано цілеспрямованість впровадження Углибокої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі України з ЄС і необхідність в межах реалізації Союзного угоди проведення грамотної інформаційної політики в українському суспільстві стосовно переваг і ризиків приєднання країни до ЄС.

Практична значимість. Отримані результати дослідження сприяють ефективній політиці реалізації економічної частини Союзного угоди між Україною і ЄС і можуть бути застосовані з метою подолання негативних наслідків вступлення в дію Углибокої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі України з Євросоюзом.

Ключові слова: Європейський Союз, Углибока і всеохоплююча зона вільної торгівлі, Союзний угоди об'єднання, імплементація, євроінтеграція, міжнародно-економічні відносини.

УДК 327(4)-054.72:061.1ЄС

*Кушнір Н.О.,
к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Ужгородський національний університет*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Постановка проблеми. В умовах буремних подій на світовій арені, міжнародна міграція стала як комплексна глобальна проблема, що торкається інтересів усіх країн світу. Одним з світових центрів тяжіння мігрантів виступає Європейський континент, а саме країни Європейського Союзу. Міграційні процеси в ЄС викликають особливий інтерес, так як характеризуються особливостями переміщення населення як всередині самого співтовариства, у зв'язку з розширенням Європейського Союзу, так і зовнішніми міграціями. Сьогодні країни ЄС стикаються з рядом проблем у міграційній сфері, які потребують комплексного та загального підходу до їх вирішення, що має здійснюватись за допомогою продуманої міграційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даної теми займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: О. А. Малиновська, В. В. Козик, С. В. Головка, О. Г. Пуригіна, С. С. Саїв тощо.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень, присвячених міграційним процесам у світі, існують питання, які є актуальними в сучасних міжнародних відносинах. На сьогодні важливим є дослідження нелегальної міграції в Європейському Союзі з метою розробки наступних стратегічних заходів для вирішення та подолання витоків міграційної кризи.

Постановка завдання. Метою наукового дослідження є аналіз міграційних процесів в країнах Європейського Союзу та висвітлення основних проблем у міграційній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 2014 року Європейський Союз охопила міграційна криза, яка набирає масштабних обертів. Ряд європейських країн опинилися в епіцентрі міграційних подій. Внаслідок зростаючої кількості міграційних хвиль, країни Євросоюзу переживають випробування на міцність та стійкість.

Міграційні процеси у країнах ЄС є досить інтенсивними як у зовнішньому, так і у внутрішньому вимірах, однак географічна структура міграційних потоків країн ЄС суттєво відрізняється.

Станом на 01.01.2014р. найбільше іммігрантів прибуло до Німеччини, Великої Британії, Франції, Італії та Іспанії [6]. Щодо еміграції, то найбільшою кількістю емігрантів характеризуються такі країни, як: Іспанія, Німеччина, Велика Британія, Франція, Польща [2].